

УДК 821.161.2'06-3Кононенко.08:165.194
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/44-1-21>

Володимир ВИНІЧЕНКО,
orcid.org/0000-0002-6288-1451
кандидат філологічних наук,
студент II курсу магістратури філологічного факультету
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(Харків, Україна) vovanvin@gmail.com

Марія БОБРО,
orcid.org/0000-0003-4086-4607
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри загального та прикладного мовознавства
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(Харків, Україна) m.bobro@karazin.ua

СІМ'Я У ТВОРЧОСТІ Є. КОНОНЕНКО: ЧАСОПРОСТОРОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ (У ЗРІЗІ ВІДНОСИН «ЧОЛОВІК–ЖІНКА»)

У статті проаналізовано часопросторові характеристики концепту СІМ'Я у творчості Є. Кононенко. Акцентовано сакральну роль житла для героїв письменниці та визначено номінації на його позначення. Підкреслено, що, попри надзвичайну бажаність і привабливість, описувані види житла є своєрідними геопатогенними зонами, непридатними для проживання. Було виділено сімейні та антисімейні простори у прозі Є. Кононенко, перші з яких представлені вітварем і РАГСом, а другі – борделем. Більш загальний рівень локації представлений країною у зі- та протиставленні з іншими лінгвокультурними просторами (Заходом, з одного боку, і Росією (Сходом), з іншого). Так, Захід у підходах до створення родини постає прагматичним, раціональним, чоловічим, а Схід – фемінним, жіночим, інтуїтивним та емоціональним. Було встановлено, що значною мірою ці відмінності зумовлені наявною літературною традицією, і визначено семантику понять «Russian sexuality» та «dostoevity» (специфічне ставлення до шлюбу та кохання, уникнення фізичного аспекту стосунків).

Визначено, що темпоральні характеристики концепту також реалізуються на мікро- та макрорівнях. На мікрорівні час у зрізі відносин «чоловік – жінка» представлений датами, релевантними для укладання шлюбу; макрорівень включає проєкцію на певну історичну епоху, в якій відбувається дія. Авторка розрізняє три епохи: період до 1917 року, який характеризується цілковитим пригнобленням жінки, асоціюється з «Домостроєм» та отримує іронічне переосмислення; радянський період, що символізує, з одного боку, досягнення рівноправ'я між статями, а з іншого боку, також несе в собі негатив для родини (передусім через знищення на війні та в таборах чоловіків); і сучасний період, повний суперечностей. Отримані результати дослідження дають змогу не лише більш повно осягнути творчість Є. Кононенко, а і в перспективі окреслити знаки-символи лінгвокультурного коду основних представниць сучасної української жіночої прози.

Ключові слова: Євгенія Кононенко, концепт СІМ'Я, час, простір, жіноча проза.

Volodymyr VYNYCHENKO,
orcid.org/0000-0002-6288-1451
Candidate of Philological Sciences,
Master's Degree student at the School of Philology
V. N. Karazin Kharkiv National University
(Kharkiv, Ukraine) vovanvin@gmail.com

Maria BOBRO,
orcid.org/0000-0003-4086-4607
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of General and Applied Linguistics
V. N. Karazin Kharkiv National University
(Kharkiv, Ukraine) m.bobro@karazin.ua

FAMILY IN YE. KONONENKO'S WORKS: TIME AND SPACE CHARACTERISTICS (IN THE CONTEXT OF "MAN–WOMAN" RELATIONS)

The article analyses the time and space features of the concept FAMILY in Ye. Kononenko's works. The sacred role of accommodation for the writer's heroines is accentuated and the naming units denoting accommodation are pointed out. It is

emphasized that, despite being needed and desired, the described types of accommodation are kind of geopathogenic zones that are unfit for living. Family and anti-family spaces were singled out, the former being places like the altar and the civil registration office, and the latter – cathouses. A more general localization level is represented by the country in comparison and opposition with other linguocultural spaces (the West on the one hand and Russia (the East) on the other). The West is seen as more pragmatic, rational, masculine whereas the East is represented as feminine, intuitive and emotional. It is established that these differences are determined to a large extent by the present literary tradition and so the semantics of the notions “Russian sexuality” and “dostoievity” was shown (a particular attitude to marriage and love, avoidance of physical aspect of relations).

It is pointed out that the temporal characteristics of the concept are also realized at micro- and macrolevels. At microlevel time in the context of “man–woman” relation is represented by the dates relevant for getting married while macrolevel includes the projection to a certain historic epoch in which the action takes place. The authoress distinguishes three epochs: the period before 1917, which is characterized by a total oppression of woman, is associated with patriarchal family life and is ironically reconsidered; the Soviet period, which symbolizes equal rights for men and women on the one hand and has a negative influence on the family on the other (primarily because men died in the war and in the camps); and modern period, which is full of contradictions. The results obtained make it possible not only to have a more complete understanding of Ye. Kononenko’s works, but also to define in future research the symbol signs of the linguocultural code of major representatives of modern Ukrainian women’s prose.

Ключові слова: Yevheniia Kononenko, the concept FAMILY, time, space, women’s prose.

Постановка проблеми. Феміністична проза є важливим компонентом сучасного літературного процесу, як українського, так і світового. Дослідженню творчості найяскравіших представниць цього напрямку – О. Забужко, М. Матіос, І. Карпи тощо – присвячена чимала кількість праць як літературознавчого (Рябченко, 2011; Рижкова, 2008; Філоненко, 2006 тощо), так і лінгвістичного характеру (Гайдученко, 2014; Карабута, 2013; Колісник, 2010 тощо). Водночас творчість Євгенії Кононенко, на нашу думку, не була проаналізована достатньою мірою, що зумовлює актуальність цього дослідження.

Аналіз досліджень. Художній концепт мислиться як семантично більш складний, оскільки є індивідуальним та ірраціональним, будується на художній асоціативності та підпорядковується авторській інтенції – створенню художнього образу. Дослідники вже звертали увагу на те специфічне значення, якого набуває хронотоп у жіночій прозі – як модерній, так і постмодерній. «У модерній літературі зазнає докорінних змін сама стратегія перебування жінки у доквіллі, вписування її в нові просторові виміри й конструкції, – зазначає В. Агеєва. – Просторовий аспект хронотопічного аналізу дуже актуальний для характеристики модерної прози й драматургії. Жінка виходить за межі вузького ареалу, означеного домом, церквою й світським візитом» (Агеєва, 2002). Стосовно прози Є. Кононенко дослідники наголошують, що більшість героїнь об’єднані в одному просторі – Києві. Такою ж єдина є епоха, в якій живуть героїні – важкі 1990-ті роки. І. Накашидзе, зосередившись на наявній у творах Є. Кононенко колізії «східного» та «західного» світів, стверджує, що «протиставлення чужого і свого часто постає у змалюванні західного життя як розкішного, але стійкості

моральних цінностей героїнь проявляється у її несприйнятті» (Накашидзе, 2020: 35).

На думку Г. Колісник, саме картографічність є характерною особливістю творів Є. Кононенко (Колісник, 2010: 94). У дослідженні концентрується увага на топосі дому як комунікативній та когнітивній категорії, що в окремих випадках набуває рис категорії екзистенційної. Автор робить низку влучних зауважень щодо функціонування топосу *дому/помешкання* у творчості письменниці: асоціація помешкання передусім із жіночим «компонентом» родини, поділ простору помешкання на жіночу та чоловічу частини, надмірна деталізація в описі першої та підкреслений мінімалізм другої, протиставлення локусів «поза домом – дім» тощо. Водночас не можна стверджувати, що теми для подальшого дослідження є вичерпаними.

Мета статті. Мета цієї статті – дослідити специфіку локативних та темпоральних характеристик концепту СІМ’Я у зрізі відносин «чоловік–жінка» на прикладі прози Є. Кононенко, що передбачає опис локалізації родини у творчості Є. Кононенко в проекції на історичні події, аналіз «сімейних» та «антисімейних» просторів у прозі письменниці, дослідження виявів локативності на макрорівні (порівняння українського, європейського та російського поглядів на стосунки та родину), вивчення втілення часових координат існування сім’ї на мікро- та макрорівнях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найменшою локативною одиницею, на тлі якої розвивається дія в прозі Є. Кононенко, стає квартира. Найчастіше це типове вбоге радянське житло – «хрущівка», або, як коротко позначили місце дії в романі «Зрада», «тісна радянська кімната зразка п’ятдесятих» (Кононенко а). Проте це не заважає дому відігравати велику чи навіть

сакральну роль («гуляти – так гуляти, і святкувати, хай надворі важкі й непевні часи, дім – це найсвятіше») (Кононенко б)). Відсутність же власного житла стає причиною для того, що подружжя, яке давно дозріло до розлучення, формально продовжує існувати на одній житлоплощі, і це навіть стає поштовхом до відновлення стосунків.

Навіть сучасне житло, яке не обтяжене спадщиною минулого, не позбавлене цього негативного впливу, а навпаки, може сприйматися як «геопатогенна зона», в якій накопичується негативна енергія, за що одержує зневажливу назву *бетонка*: «І квартира бетонка на лівому березі. Така зараз сім тисяч у базарний день... А скільки було розмов! Трикімнатна квартира!» (Кононенко а). Це звучить особливо прикро для голови родини, який додав «крові до свого житла», для побудови якого він відмовився від прагнень працювати на кафедрі.

Ще одним типом житла, що знаходить відображення у творчості Є. Кононенко, є *слобідка*. На противагу «інтернаціональним» бетонкам і хрущівкам, вона несе в собі ознаки локальності, оскільки позначає територіальне утворення, близьке до хутору. В оповіданні «Альбіна» читач може спостерігати дееволюцію цього поняття: із хуторів слобідки перетворилися на уламки «безповоротно зниклого минулого» (Кононенко с). Авторка наводить етимологію цієї номінації (від слова «свобода»), що створює контраст із нинішнім станом «слобідок»: «Мешканці слобідок були закабалені поганими житловими умовами, коли на елементарне виживання витрачаються дурні зусилля» (Кононенко с). Описуване житло являло собою масив непоказних одно- та двоповерхових споруд із «частковими зручностями на вулиці». Брак фізичного простору в «слобідках» призводить до того, що взаємодія двох моделей стосунків у родині – модель «чоловік і жінка» та «батьки і діти» – піддається химерним мутаціям: одна витісняє іншу (так, Альбіна була змушена полишати маленьке житло у моменти, коли мати дівчинки «жила статевим життям» із дядею Рубеном).

Емоційним і сексуальним центром усього помешкання стає подружнє ложе. Саме проблеми в ньому стають першим індикатором кризи в родині. Наприклад, після того як Дмитро вдарив дружину і та поїхала, ложе «спальні стояло порожнє – і до цього дня його ніхто не розбирав... І досі воно так стоїть, заслане тією самою близьною, на якій вони з Веронікою спали перед тим її відрядженням, з якого вона повернулася на кілька годин раніше» (Кононенко а). Для самотньої (надто безпритульної) людини ночувати на шлюбному ложі виглядає насмішкою: «І вели-

чезне шлюбне ліжко – це також саме те, що мені треба, сумно подумала баба Зося» (Кононенко а).

Іншою «сімейною» локацією стає вітвар, місце, в якому шлюб засвідчується перед небесами, а отже його укладення не підлягає сумнівам: «А якщо вам потрібна повія, ваша воля, ведіть її хоч до вітваря Notre-Dame d'Anvers» (Кононенко б). Водночас за «східною» («радянською») традицією роль вітваря переймає РАГС («Палац щастя»).

Поряд із сімейними просторами існують і «антисімейні», в яких самотні люди шукають притулку, а одружені зраджують і руйнують тим самим свої родини, – борделі, де герой оповідання «Повії також виходять заміж», як і кожній самотній європеєць, проводив своє дозвілля. Таким чином, доволі поширеною моделлю взаємодії «чоловік – жінка» стає плата за інтим, що мислиться лише в рамках послуги, вихід з яких розцінюється майже як перверсія: Олена-Анжеліка відверто ніяковіє, коли герой відмовляється від сексу («традиційних послуг»), боячись, що він збоченець.

Перетин сімейного та антисімейного простору (тобто будинку з борделем), витіснення останнім першого стає маркером божевілля часу, в якому живуть герої. В оповіданні «Два квитки до опери» похилі герої відчувають колізію: чи можна дозволити дівчині Ірині зустрітися із хлопцем у них вдома та, таким чином, перетворити квартиру на будинок розпусти? Топонім борделю при цьому розширюється до всього світу: «– Але, якщо брати ці квитки, треба лишати цю парочку тут! І перетворювати нашу оселю на бордель! – Всюди тепер бордель, Олесю. Ти сам це знаєш» (Кононенко б).

На більшому рівні локація дому виростає до країни загалом – Радянського Союзу або Незалежної України. Радянський і пострадянський простір також вбиває любов і все, що з нею пов'язано (див. оповідання «Без мужика», в якому першого чоловіка героїні режим зробив імпотентом). Означення «радянський» наділене негативною конотацією: «Тобі нагидили в душу тим лайном, яке виробляється у кишках паскудного українського *радянського* мужика опісля споживання домашнього борщу, домашніх солінь, домашніх пирогів» (Кононенко, 2006: 22). Тяжке матеріальне становище на батьківщині змушує Олену свідомо стати повією, адже дівчина вірила, що «вона їхала до цивілізованих людей, які вміють і платити за все, і охайно ставитись до жінки». На противагу радянському простору західні демократії сприяють любові та укладанню шлюбів: «Ремко мимоволі відчув гордість від того, що живе у вільній країні, де ніхто не заборонить йому одружитися з тією жінкою, з якою хочеться» (Кононенко б).

Таким чином, традиційно сюжет прози Є. Кононенко обертається навколо зіставлення та протипоставлення цінностей і принципів східної та західної культур – передусім у контексті порозуміння між статтями (невипадково одне з оповідань Є. Кононенко так і називається – «Діалоги та непорозуміння», за назвою семінару, який відвідує головна героїня, причому відбувається він у знаковому для Європи другій половини 20 століття місці – на межі колишніх ФРН і ГДР). Рациональний, прагматичний Захід постає в прозі Є. Кононенко «чоловічим», а інтуїтивний, емоційний Схід – «жіночим». Зокрема, це виразно проявляється в підборі учасників конференції в «Діалогах та непорозуміннях»: «Гості із заможного Заходу переважно були психологами, соціологами чи славістами чоловічої статі, гості зі Сходу – добре освіченими слов'янками віком до сорока» (Кононенко б).

Відмінності між західним і східним світом зумовлені історично. Наприклад, герой оповідання Ларс відзначає: «У ваших країнах дуже багато гарних жінок, і це не комплімент, а констатація. На противагу нашим країнам. Ви знаєте, Руслано, це наслідки багатовікового спалення відьом» (Кононенко б). Навпаки, у слов'янському світі знищували переважно чоловіків – найкращих представників, що пройшли через горнило сталінських таборів.

В очах закордонних чоловіків шлюб з іноземками мислиться як потенційно більш міцний: «Всі пращури Антоніуса ван Ремера по чоловічій лінії були уродженцями Льюїка, а всі жінки – привозними. Тільки в нього, Антоніуса, життя не склалося, бо він порушив традицію, одружився зі своєю сусідкою, промучився двадцять п'ять років, і, врешті-решт, розлучився» (Кононенко б).

У своїх творах Є. Кононенко звертає увагу також на відмінності у сприйнятті родини українців і росіян, які в очах іноземців часто помилково сприймаються як один етнос *homo soveticus*. Проблемі загадкової *Russian sexuality* присвячений роман «Російський сюжет» (Кононенко, 2012), який вміщує численні відсилки до різних претекстів російської літератури, головним із яких стає «Євгеній Онегін». Твір Є. Кононенко являє собою іронічне переосмислення сюжету роману у віршах: головний герої Євген Самарський у 90-х роках отримує у спадок від дядька дім в Іривці, там він заприятелював із місцевим лікарем Володею та сестрами Олею та Танею Марухініми, які він жартома називає Ларініми. На святкуванні дня народження між Євгенієм та Володею вчиняється бійка через те, що Оля, якій симпати-

зував лікар, намагалася звабити головного героя. Євген, як йому здається, вбиває супротивника і тікає від руки правосуддя в Америку. Через два десятки роки на одній з американських конференцій він зустрічає серед доповідачів Тетяну, яка скористалася кинутими чоловіком книжками, щоб вивчитися і вирости ментально та морально.

Поняття *Russian sexuality* та окаціоналізм *dostoievity* подані англійською мовою, що відображає інтенцію подивитись на них, так би мовити, «з погляду третьої сторони», того, хто стоїть за межами російського культурного простору, – передусім українця Євгена Самарського та його дружини русистки американського походження Дусі Губерман, яка пише монографію «Російська сексуальність». І якщо дружина-русифілка, що досліджує статеве життя Ілля Обломова та «з науковою відвертістю акушера-гінеколога» вивчає, як проходило падіння Анни Кареніної, щиро захоплюється поглядами російських класиків на статеve життя й шлюб, то її чоловік, навпаки, характеризує літературу як «докоїтальну». Її уособленням у свідомості героя стає образ тургенєвської дівчини: «Він зненавдив їх усіх: і Лізу Калітіну, і Олену Стахову, і Наталю Ласунську. І вся російська література стала для нього такою собі правильною тургенєвською дівчиною, стурбованою, як би віддатись якомусь революціонеру, не обов'язково російському. Або піти в монастир» (Кононенко, 2012: 109). «Докоїтальність» російської літератури витікає із заперечення російськими класиками інтимного боку стосунків, і це дозволяє Євгену дійти висновку, що росіяни не вміють кохатися. Все, що виходить за межі «первых робких встреч» перетворюється на «достоєвщину». Із подивом Євген відзначає, що всі події на селі нагадують не Пушкіна, а радше Достоевського: «юна незіпсута дівчина пропонує себе дорослому чоловікові високого освітнього рівня. Чоловік не бере її <...> Ще одна юна особа, гріхозна, пропонує себе тому ж чоловікові, і нею він спокушається. У нареченого юної розпусниці зі спокусником не шляхетна дуель, а п'яна бійка. Спокусник випадково вбиває чистого душею нареченого» (Кононенко, 2012: 106). Така позиція головного героя зумовлена і бунтом проти матері вчительки російської літератури, і тим, що його вступ у дорослі стосунки з жінками збігся із «національною ініціацією», через це саме український лінгвопростір став стійко асоціюватися для Євгена з коханням та інтимом, що підкріплюється відсилками до української літературної традиції: «наші вкраїнські Мавка і Лукаш кохалися, і все в них дуже добре виходило! Хоча й не були одружені!» (Кононенко, 2012: 92).

Усі наведені просторові характеристики концепту СІМ'Я тісно пов'язані з *темпоральною* схемою, яка реалізується на мікро- та макрорівнях.

У контексті шлюбних відносин центральною точкою є момент укладання шлюбу. До цього дівчину готують (точніше застерігають від цього) ще за 15 років до того, як це буде актуальним, із самого дитинства. Відносно цієї точки здійснюється (пере-)оцінка багатьох життєвих фактів. Згідно з давньою традицією дошлюбні статеві стосунки засуджуються, і їхня наявність дозволяє охарактеризувати жінку як повію або «блядюжку» (парадоксальним чином те, що засуджується, виступає єдиним засобом, як можна влаштувати особисте життя – «шлях до заміжжя йде через блуд» (Кононенко, 2006: 12).

Цнота («мрію зустріти старомодну дівчину, неодмінно цнотливу» (Кононенко b)), як і ранній вступ до інтимного життя («вони рано одружилися, а кохалися ще до того. Гелена раніше за багатьох своїх ровесниць пізнала таємниці любові і пишалася цим» (Кононенко b)), можуть слугувати предметом гордості. Водночас доінтимні, доставі стосунки слугують найкращими спогадами, тоді як ближчі стосунки неодмінно стають розчаруванням: «Він також недоделок... у ваших стосунках було щось людське, доки ви не дійшли до його койки в гуртожитку. А там воно зникло назавжди, а ви обоє кілька років не хотіли визнавати, розгублено намагаючись повернути той людський компонент». (Кононенко 2006: 19).

Вік від повноліття («А коли палає сонце, облітає пахучий цвіт, а вам з подругою по 18, сам Бог велів – так, Бог, а не диявол, – обніматися на вулиці і шокувати бабусь довгими цілунками в метр» (Кононенко b)) до кінця студентської пори вважається найкращим періодом для побудови стосунків і укладання шлюбу. Ці рамки не надто відрізняються від прийнятого в данину вікового проміжку для одруження: 15–18 років для дівчат, 16–20 для хлопців, після якого вони вже вважалися «старими» (Кононенко 2006: 8). Проте якщо героїні Є. Кононенко, страхаючись залишитися старими дівами, використовують кожний шанс студентської пори для пошуку партнера («Як і більшість дівчат, хто кантується на цьому гнилому факультеті, ти знаєш: головне – заміж. На курсі десь двісті чоловік. Дівчат більше. Ти хочеш кохання й не хочеш ніякої науки» (Кононенко 2006: 13), то чоловіки, навпаки, мають бути трохи старшими за жінок і виявляють інтерес до протилежної статі майже до старості (див. оголошення «Професор університету Париж-4, 63 роки, інтереси різнобічні, познайомиться з дівчиною не

більше 23 років, стрункою і сексуальною. Відповість на лист із фото в бікіні» (Кононенко b)). Водночас різниця у віці зображується підкреслено негативно: «Тепер, коли все це давно відгоріло, на довгий спомин лишилась тільки огида. До нього. Чого, старий облізлий котище, поліз до молодої кішечки? <...> І до себе. Чого кадрилася з тою голомозою мавпою?» (Кононенко 2006: 22).

Спроба пошуку стосунків у сорок років чи пізніше порівнюється із стрибком в останній вагон, коли ще не зовсім пізно для стосунків, заміжжя та дітей. Водночас тяжкість накопиченого досвіду (переважно негативного) унеможлиблюють докорінну зміну життя: років – це останній шанс, поки не запізно для стосунків, заміжжя і дітей: «Але Бог не дав. Він, певне, мав рацію. Це тривало три роки. Твій закордонний бойфренд їздив до тебе, ти з дітьми – до нього. Але ви зустрілись запізно. Ти вже не в силі облишити те, що маєш на батьківщині» (Кононенко 2006: 32).

Якщо ж подружжю вдається пережити всі кризи та зберегти одне одному вірність, то настає період гармонічного співіснування, і, герої, майже як у казці, помирають заледве не в один день: «Його дід і бабуся по батьківській лінії не пішли до будинку для старих, до останніх днів топтали ці рипучі сходи й обидва померли якщо не одного дня, то, здається, одного місяця» (Кононенко b).

На більшому масштабі можна говорити про протиставлення відразу трьох часових вимірів. Перша – це давні часи (до 1917 року), коли жінка була повністю пригнобленою та цілком могла бути насильно повернута чоловіку. Вона піддається іронічному переосмисленню та стійко асоціюється з «Домостроем» (одна з героїнь дорікає Дмитру, який застосував фізичне насилля до дружини – якщо йому так хотілося пограти в «Домострой», то треба було бити не кулаком, а долонею або відтягти за коси).

Наступна епоха – це Радянський Союз, модель співіснування в якому найчастіше описувалася на піддавалася критиці письменницею. Революція, з якої почалася ця епоха, принесла жінці свободу – розлучення. Водночас Радянський Союз стає побічною причиною нещастя жінок, оскільки найкращих чоловіків було закатовано в таборах або вбито на війні. Нарешті сучасна епоха – на зламі тисячоліть – наділяє жінку правами. Як один із прикладів таких прав – жінка на зламі тисячоліть має право на подружню зраду (на думку однієї з героїнь, Лариси, якщо чоловіки брудні за природою, то чому жінки мають бути чистими? (Кононенко a)). Проте нова епоха також є суперечливою: з одного боку, розпочинати знайомства, будувати стосунки стало легше, з іншого

боку, стосунки стають менш теплими та більш поверхневими: «нібито сходяться легше, не треба так довго умовляти, як раніше. Але раніше було як? Якщо вже умовив, витратив купу енергії, – іноді то була й справді здача крові! – жінка віддавалася вся, до дна. Не тільки тілом, але й усією душею» (Кононенко а).

Висновки. Таким чином, локативні й темпоральні характеристики концепту СІМ'Я у контексті відносин «чоловік–жінка» у прозі Є. Кононенко можна простежити як на мікро-, так і на макрорівні. Локація на макрорівні охоплює сімейні та антисімейні простори з топосом «дім» як основним середовищем існування української

родини. На макрорівні відбувається зіставлення та протиставлення українського лінгвопростору із західним, з одного боку, і російським, з іншого, що знаходить відображення в підборі мовних засобів (передусім використанні варваризмів). Темпоральні ознаки концепту на макрорівні зосереджені навколо перебігу життя окремої людини із виходом на більш загальний рівень, із проекцією на окрему історичну епоху.

Перспектива дослідження полягає у вивченні і подальшому зіставленні характерних рис хронотопу та засобів їх вираження у творах інших представниць жіночої прози, що становить інтерес як для лінгвістів, так і літературознавців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агеева В. Жіночий простір. Магістеріум. Літературознавчі студії. 2002. Вип. 8. URL: http://elib.ukma.edu.ua/Mahisterium/MAG_ISSUE8_2002_literaturozn/01_ageeva_vp.pdf (дата звернення: 25.10.2021).
2. Гайдученко Г. Емоційно-експресивна функція окаціоналізмів у прозі Оксани Забужко. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. 2014. Вип. 21. С. 200–204.
3. Карабута О. Лінгвостилістичні особливості творів Ірени Карпи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. 2013. Вип. 17. С. 134–138.
4. Колісник Г. М. Топос дому/приміщення як ключовий параметр організації художнього простору творів Євгенії Кононенко. *Актуальні проблеми сучасної філології*. 2010. Вип. XXIII. Ч. 4. С. 94–100.
5. Кононенко Є. Без мужика. *Prosus nostalgos*. Львів, 2006. 208 с.
6. Кононенко Є. (а) Зрада. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=14564> (дата звернення: 25.10.2021).
7. Кононенко Є. (б) Повії також виходять заміж. URL: <https://unotices.com/book.php?id=45709&page=2> (дата звернення: 25.10.2021).
8. Кононенко Є. Російський сюжет. Роман. Львів, 2012. 128 с.
9. Кононенко Є. (с) Симбалайн. URL: <https://coollib.net/b/492658-yevgeniya-kononenko-simbalayn/read> (дата звернення: 25.10.2021).
10. Накашидзе І. Простір як засіб творення жіночого характеру у збірці Є. Кононенко «Повії також виходять заміж». *Геопоетичні Студії. Електронний академічний журнал*. 2020. Вип. 1. С. 34–37.
11. Рижкова Г.-П. М. Українська «жіноча» проза 90-х років ХХ – початку ХХІ ст.: жанрові і нарративні моделі та лінгвостилістика : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Кіровоград, 2008. 20 с.
12. Рябченко М. М. Нарративні моделі сучасної української прози : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.10. Київ, 2011. 19 с.
13. Філоненко С. О. Концепція особистості жінки в українській жіночій прозі 90-х років ХХ століття. Київ, 2006. 156 с.

REFERENCES

1. Ahieieva V. Zhinochyi prostir [Women's space]. *Mahisterium. Literary Studies*. 2002. Vyp. 8. URL: http://elib.ukma.edu.ua/Mahisterium/MAG_ISSUE8_2002_literaturozn/01_ageeva_vp.pdf (last accessed 25.10.2021). [in Ukrainian].
2. Haiduchenko H. Emotsiino-ekspresyivna funktsiia okazionalizmiv u prozi Oksany Zabuzhko [Emotional-expressive function of occasionalisms in Oksana Zabuzhko's prose]. *Scientific bulletin of Kherson State University. Series Linguistics*. 2014. Vyp. 21, pp. 200–204. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhd_u_2014_21_51 (last accessed 25.10.2021). [in Ukrainian].
3. Karabuta O. Lihvostylistychni osoblyvosti tvoriv Ireny Karpy [Linguostylistic features of Irena Karpa's works]. *Scientific bulletin of Kherson State University. Series Linguistics*. 2013. Vyp. 17, pp. 134–138. [in Ukrainian].
4. Kolisnyk H. M. Topos domu/prymishchennia yak kliuchovyi parametr orhanizatsii khudozhnoho prostoru tvoriv Yevhenii Kononenko [House/room topos as a key parameter of the artistic space organization of Yevhenia Kononenko's works]. *Topical issues of modern philology*. 2010. Vyp. XXIII. Ch. 4. P. 94–100. [in Ukrainian].
5. Kononenko Ye. Bez muzhyka. *Prosus nostalgos* [Without a man. *Prosus nostalgos*]. Lviv, 2006. 208 p. [in Ukrainian].
6. Kononenko Ye. (a) Zrada [Betrayal]. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=14564> (last accessed 25.10.2021). [in Ukrainian].
7. Kononenko Ye. (b) Povii takozh vykhodiat zamizh [Prostitutes also get married]. URL: <https://unotices.com/book.php?id=45709&page=2> (last accessed 25.10.2021). [in Ukrainian].
8. Kononenko Ye. Rosiiskyy siuzhet. Roman [Russian plot. Novel]. Lviv, 2012. 128 p. [in Ukrainian].
9. Kononenko Ye. (c) Symbalain [Symboline]. URL: <https://coollib.net/b/492658-yevgeniya-kononenko-simbalayn/read> (last accessed 25.10.2021) [in Ukrainian].

10. Nakashydzhe I. Prostir yak zasib tvorennia zhinochoho kharakteru u zbirtsi Ye. Kononenko «Povii takozh vykhodiat zamizh» [Space as a means of creating female character in E. Kononenko's collection "Prostitutes also get married"]. *Heopoetical Studies. Electronic academic journal*. 2020. Vyp. 1, pp. 34–37. [in Ukrainian].
11. Ryzhkova H.-P. M. Ukrainska «zhinocha» proza 90-kh rokiv XX – pochatku XXI st.: zhanrovi i naratyvni modeli ta linhvopoetyka [Ukrainian "female" prose of the 1990s– early 2000s: genre and narrative models and linguopoetics] : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk. Kirovohrad, 2008. 20 p. [in Ukrainian].
12. Riabchenko M. M. Naratyvni modeli suchasnoi ukrainskoi prozy [Narrative models of modern Ukrainian prose]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.01.10. Kyiv, 2011. 19 p. [in Ukrainian].
13. Filonenko S. O. Kontsepsiia osobystosti zhinky v ukrainskii zhinochii prozi 90-kh rokiv XX stolitti [The concept of woman's personality in Ukrainian women's prose of the 1990s]. Kyiv, 2006. 156 p. [in Ukrainian].